

TÜRKİYE İLAÇ SEKTÖRÜ 2015

İEİS

İLAÇ ENDÜSTRİSİ
İŞVERENLER SENDİKASI

TÜRKİYE İLAÇ SEKTÖRÜ

2015

Mayıs 2016

NEF 09 B Blok Sanayi Mah. Hümevra Sok. No:7 K:10 34415 Kağıthane/İstanbul

Telefon: 0212 353 11 20 Faks: 0212 353 11 41

www.ieis.org.tr

Telif Hakkı, 2016, © İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası

Bu rapor İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası'na ait olup, rapora ilişkin tüm haklar saklıdır ve Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile Türk Ceza Kanunu hükümleri kapsamında korunmaktadır.

Bu raporun tamamı ya da bir kısmı herhangi bir amaçla ve herhangi bir yolla kaynak gösterilmeden kopyalanamaz, çoğaltılamaz, dağıtılamaz, yayımlanamaz ve sair yollarla haksız olarak kullanılamaz.

İçindekiler

GİRİŞ

1. Türkiye Tıbbi Ürün Pazarı	4
a.Pazara Yeni Giren Ürünler	5
b.Ortalama Fiyatlar.....	5
1.1. Türkiye İlaç Pazarı	6
1.1.1. Pazar Dağılımı	7
a.Referans-Eşdeğer İlaçlar	7
b.İthal-İmal İlaçlar	8
c.Biyoteknolojik İlaçlar	10
d. Pazara Yeni Giren İlaçlar.....	12
e. Tedavi Grupları	12
1.1.2. İlaç Fiyatları	13
a. İlaç Fiyat Mevzuatı	13
b. Ortalama Fiyatlar	15
c. Perakende Fiyat Aralıkları	16
1.2. İlaç Dışı Ürünler	18
2. Üretim	19
3. Ar-Ge.....	19
4. Dış Ticaret	20
5. Mali Sonuçlar	22
6. Sonuç Ve Değerlendirme	25

Grafikler Listesi

Grafik 1 - Türkiye Tıbbi Ürün Pazarı.....	4
Grafik 2 - Türkiye İlaç Pazarı.....	6
Grafik 3 - Büyümenin Kaynakları	6
Grafik 4 - Referans-Eşdeğer İlaçlar (Değer)	7
Grafik 5 - Referans Eşdeğer İlaçlar (Kutu)	7
Grafik 6 - Referans-Eşdeğer İlaçlar Pazar Payı (Değer)	7
Grafik 7 - Referans-Eşdeğer İlaçlar Pazar Payı (Kutu)	7
Grafik 8 - İthal-İmal İlaçlar (Değer)	9
Grafik 9 - İthal-İmal İlaçlar (Kutu)	9
Grafik 10 - İthal-İmal İlaçlar Pazar Payı (Değer)	9
Grafik 11 - İthal-İmal İlaçlar Pazar Payı (Kutu)	9
Grafik 12 - Biyoteknolojik İlaçlar (Değer)	10
Grafik 13 - Biyoteknolojik İlaçlar (Kutu)	10
Grafik 14 - Referans-Biyobenzer İlaçlar Pazar Payı (Değer)	11
Grafik 15 - Referans-Biyobenzer İlaçlar Pazar Payı (Kutu)	11
Grafik 16 - Tutar Ölçeğinde Tedavi Grupları	12
Grafik 17 - Kutu Ölçeğinde Tedavi Grupları	13
Grafik 18 - Perakende Fiyat Dağılımı	16
Grafik 19 - Referans Ürünler Fiyat Dağılımı	16
Grafik 20 - Eşdeğer Ürünler Fiyat Dağılımı	17
Grafik 21 - İthal Ürünler Fiyat Dağılımı	17
Grafik 22 - İmal Ürünler Fiyat Dağılımı	18
Grafik 23 - İlaç Dışı Ürünler	18
Grafik 24 - Sanayi Üretim Endeksi Değişimi (2009-2015)	19
Grafik 25 - İlaç Ar-Ge Harcaması	19
Grafik 26 - Türkiye Dış Ticareti İçerisinde İlaç	20
Grafik 27 - Net Satışlar Reel Değişimi (2009-2014)	22
Grafik 28 - Faaliyet Kârı / Net Satışlar (2009-2014)	23
Grafik 29 - Net Kârlılık / Öz Kaynak (2009-2014)	23
Grafik 30 - Öz Kaynaklar Reel Değişimi (2009-2014)	24
Grafik 31 - Maddi Duran Varlık Yatırımları Reel Değişimi (2009-2014)	24
Grafik 32 - Kur Değişimleri	25

Tablolar Listesi

Tablo 1 - Toplam Pazar Alt Dağılımları	5
Tablo 2 - Pazardaki Ürünlerin Adetsel Dağılımı	5
Tablo 3 - Ortalama Fiyat Dağılımı	5
Tablo 4 - Ortalama Fiyat Değişimi	5
Tablo 5 - Referans-Eşdeğer İlaçlar Alt Dağılımları	8
Tablo 6 - İthal-İmal İlaçlar Alt Dağılımları	9
Tablo 7 - Biyoteknolojik İlaçlar	11
Tablo 8 - Pazardaki İlaçların Adetsel Dağılımı	12
Tablo 9 - Kaynak Fiyat Oranları	14
Tablo 10 - İskonto Oranları	15
Tablo 11 - İlaç Ortalama Fiyat Dağılımı	15
Tablo 12 - İlaç Ortalama Fiyatlarında Değişim	16
Tablo 13 - Eczacılık Ürünleri İhracat Ve İthalatı (Milyon Abd Doları)	20
Tablo 14 - Kilo Baş İhracat Değeri (Abd Doları)	21
Tablo 15 - Ülke Bazında İhracat (Milyon Abd Doları)	22
Tablo 16 - Ülke Bazında İthalat (Milyon Abd Doları)	22

GİRİŞ

İnsan yaşamını doğrudan etkileyen sağlık ve tedavi hizmetleri sunması, yüksek katma değer ve ileri teknolojiye dayanan yapısı, deneyimli insan gücü ve ihracat potansiyeliyle ilaç endüstrisi stratejik bir sektör olarak tanımlanmaktadır.

Ülkemizde ilaç endüstrisinin önemi giderek artmakta ve Türkiye ilaç sektörü hem dünyadaki gelişmelere paralel olarak hem de sağlıkta dönüşüm planı çerçevesinde değişmektedir.

Türkiye ilaç endüstrisi, uluslararası standartlarda üretim yapan 67 tesisi, yaklaşık 300 kuruluş ve 31 bin çalışanı ile 11 binden fazla ürünü halkımızın hizmetine sunmaktadır. Endüstride, uzun yıllara dayanan, köklü, uluslararası kalite standartlarında üretim deneyimi mevcuttur. Kaliteli insan gücü ve yüksek teknolojisi ile gelişmiş ülkelerle rekabet eden endüstrinin ürünleri, Avrupa Birliği (AB), Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT), Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkeleri başta olmak üzere 160 ülkeye ihraç edilmektedir.

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS), 1964 yılında üyelerinin çalışma koşullarını iyileştirmek ve sağlık politikalarının gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla kurulmuştur. Ulusal ve çok uluslu 52 İEİS üyesinin temel faaliyet alanını ilaç üretimi oluşturmaktadır. Referans ve eşdeğer ilaç ile etkin madde üretiminden ithalatına ve fason üretime kadar geniş ve farklı çalışma alanlarında faaliyet gösteren ilaç firmalarına hizmet vermekte olan İEİS, ilaç endüstrisinin bütün alanlarıyla yakından ilgilenmektedir. İEİS olarak, endüstrimiz için hedefimizi Ar-Ge yetkinliğimizi artırarak, özellikle biyoteknoloji alanında olmak üzere, daha yüksek katma değerli ürünler üretmek, küresel bir ilaç üreticisi ve ihracatçısı konumuna gelmek olarak belirledik.

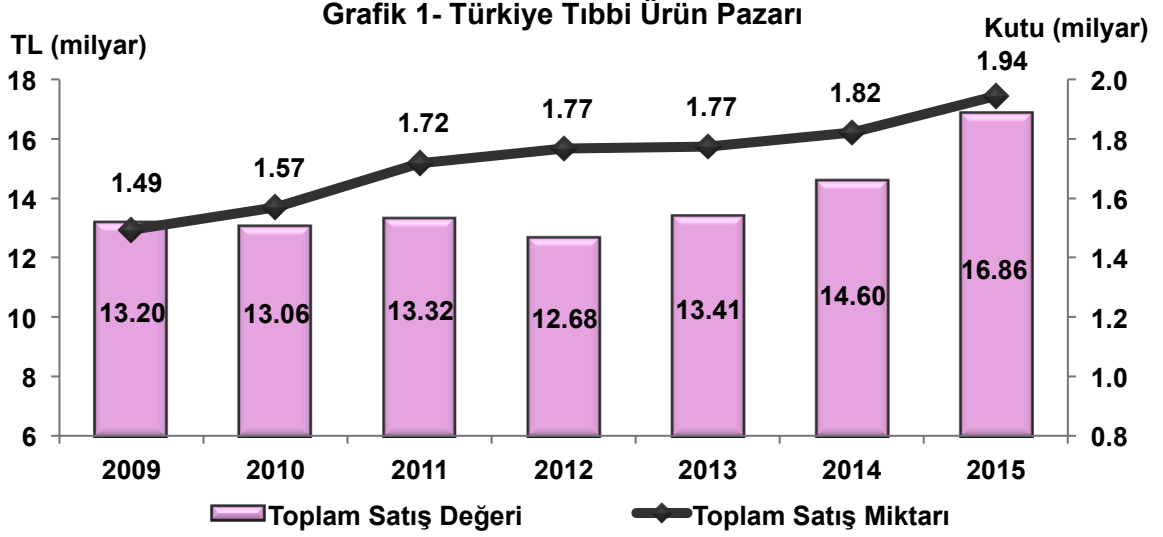
Türkiye tıbbi ürünler pazarı, ilaç ve ilaç dışı tıbbi ürünlerden oluşmaktadır. İlaç dışı ürünler; Sağlık Bakanlığı'ndan ruhsatlı biyosidal ürünleri, farmasötik formdaki bazı tıbbi cihazları, özel tıbbi amaçlı gıdaları, kozmetik ve dermokozmetik ürünleri; Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'ndan izinli vitaminleri, gıda takviyelerini, ve mamaları kapsamaktadır. İEİS tarafından hazırlanan bu raporda, reçeteli ve reçetesiz ilaç pazarı ile ilaç dışı ürünler incelenmiştir.

Türkiye ilaç pazarı; reçeteli ilaçlar, referans ve eşdeğer ilaçlar, ithal ve imal ilaçlar ile biyoteknolojik ilaçlar olmak üzere farklı kategorilerde değerlendirilmiştir. İlaç sektörüne ilişkin üretim, Ar-Ge ve dış ticaret verilerinin analizi de raporun diğer önemli bölümleridir. Çalışma, bir yandan 2015 yılının analizini yaparken, diğer yandan da global bütçe uygulaması dönemi olan 2009-2015 arasındaki 6 yılı incelemektedir.

Raporda bahsi geçen referans ilaç terimi; inovatör firma tarafından geliştirilerek patent koruması altında pazara verilen ilk ürünü ifade etmektedir. Eşdeğer ilaç ise referans ürünle aynı özelliklere sahip, dolayısıyla hasta üzerinde aynı tedaviyi sağladığı bilimsel çalışmalarla kanıtlanan ve referans ilaçların patent süresi bittikten sonra satışa sunulan ürünlerdir.

1. Türkiye Tıbbi Ürün Pazarı

Sağlık Bakanlığı'ndan ruhsatlı ilaçlar ile ilaç dışı tıbbi ürünleri kapsayan Türkiye tıbbi ürün pazarı, 2015'te çift haneli büyüme gerçekleştirmiş ve %15,5 artış oranı ile 16,86 milyar TL'ye ulaşmıştır. Kutu ölçeğinde ise %6,7 büyüme ile 1,94 milyar kutu satış gerçekleşmiştir.

Kaynak: IMS, İEİS

2009-2015 arasındaki 6 yıllık global bütçe dönemi incelendiğinde toplam pazarın 2009'daki 13,2 milyar TL düzeyinden %27,7 artışla 2015'te 16,86 milyar TL düzeyine ulaştığı görülmektedir. Bu büyüme, bileşik bazda yıllık (CAGR) %4,2 düzeyinde bir artış ifade ederken, üretici fiyatları bazında %16 oranında reel bir gerilemeye işaret etmektedir.

Kutu ölçeğinde ise söz konusu dönemde sektör, 2009'daki 1,49 milyardan %30,3'lük bir artış ile 1,94 milyarlık hacme ulaşmıştır. Kutu ölçeğinde bileşik bazda yıllık büyüme %4,5 oranında olup, bu genişleme Türkiye'de artan ve yaşlanan nüfus, ortalama yaşam süresindeki yükselme ve kamu sağlık hizmetlerine ve ilaca erişimdeki anlamlı artıştan kaynaklanan talep büyümesidir.

Toplam pazardaki yoğunlaşma incelendiğinde 2009'da sektörde 73 tane yabancı firma faaliyet gösteriyor iken, 2015'te yabancı firma sayısı 118'e ulaşmıştır. Bununla birlikte ilgili dönemde 100 yerli firma pazara girmiş ve yerli firma sayısı 2015'te 337'ye ulaşmıştır. Böylelikle yabancı firmaların değer ölçeğinde pazar payı son 6 sene içinde 1 puan azalarak 2015'te %67'ye ulaşmıştır. Öte yandan, 2009'da pazarın %90'ını 45 firma oluşturmaktaydı. 6 yıllık süre içerisinde pazarda başı çeken firmaların pazar payları giderek azalmış ve pazarın %90'ını oluşturan firma sayısı 2015'te 60'a yükselmiştir. Bu firmalar içinde yabancı sermayeli şirketlerin payı ise %70'tir.

Toplam tıbbi ürün pazarının alt kırılımları incelendiğinde reçeteli ve reçetesiz ilaçlar pay kaybederken ilaç dışı ürünlerin pazar paylarını arttırdıkları görülmektedir. Dikkat çeken diğer bir husus ise geri ödemesiz ürünlerin son 6 sene içerisinde büyümüş olmasıdır.

Tablo 1- Toplam Pazar Alt Dağılımları

	2009		2015	
	Değer (Milyar TL)	Pay	Değer (Milyar TL)	Pay
Tıbbi Ürün Pazarı	13,20	100%	16,86	100%
İlaç	12,71	96,3%	15,87	94,1%
Reçeteli İlaç	12,60	95,5%	15,82	93,8%
Geri Ödemeli	12,35	93,6%	14,67	87,0%
Geri Ödemesiz	0,25	1,9%	1,15	6,8%
Reçetesiz İlaç	0,10	0,8%	0,04	0,3%
Geri Ödemeli	0,10	0,8%	0,02	0,1%
Geri Ödemesiz	0,00	0,0%	0,03	0,2%
İlaç Dışı Ürünler	0,49	3,7%	0,99	5,9%
Geri Ödemeli	0,04	0,3%	0,00	0,0%
Geri Ödemesiz	0,46	3,5%	0,99	5,9%

Kaynak: IMS, İEİS

a. Pazara Yeni Giren Ürünler

2015'te tıbbi ürün pazarına toplam 552 adet yeni ürün girmiştir. Yeni ürünlerin 358 tanesi ruhsatlı ilaç iken 194 tanesi gıda takviyesi gibi ilaç dışı ürünlerdir. 2015 itibarıyla geri ödemesi yapılan ürün sayısı 8.104 olup pazara yeni sunulan ürünlerden 292 tanesi geri ödeme listesine dahil edilmiştir.

Tablo 2- Pazardaki Ürünlerin Adetisel Dağılımı

	2015
Pazar Toplamı	11.233
Girişler	552
İlaç	358
İlaç Dışı Ürünler	194
Geri Ödeme Listesi	8.104
Girişler	292
Çıkışlar	532

Kaynak: İEİS

b. Ortalama Fiyatlar

2009-2015 yılları arasında ilaç dışı ürünlerin fiyatları artarken ilaçların fiyatları gerilemiştir. Tıbbi ürün pazarında ortalama fiyat yaklaşık 9 TL iken, ilaçlarda 8,5 TL, ilaç dışı ürünlerde ise 14 TL'dir.

Tablo 3- Ortalama Fiyat Dağılımı

Yıllar	Tıbbi Ürün Pazarı	İlaç	İlaç Dışı
2009	8,84	8,85	8,53
2010	8,33	8,31	8,63
2011	7,75	7,66	9,51
2012	7,17	7,05	9,71
2013	7,56	7,38	12,18
2014	8,01	7,83	12,78
2015	8,67	8,47	14,03

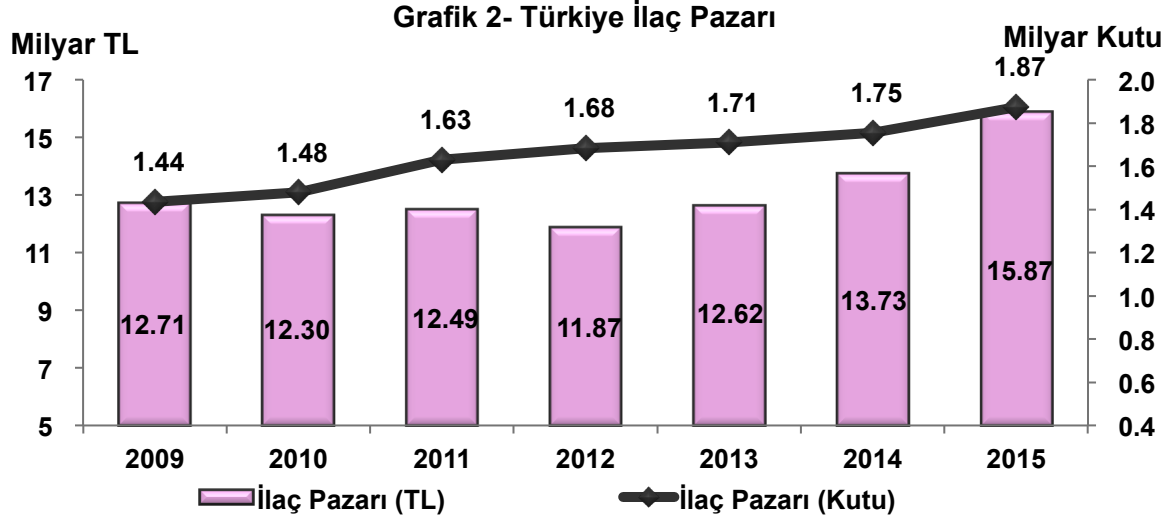
Tablo 4- Ortalama Fiyat Değişimi

Değişim	Tıbbi Ürün Pazarı	İlaç	İlaç Dışı
2009-2015	-1,9%	-4,4%	64,5%
2014-2015	8,2%	8,2%	9,8%

Kaynak: IMS, İEİS

1.1. Türkiye İlaç Pazarı

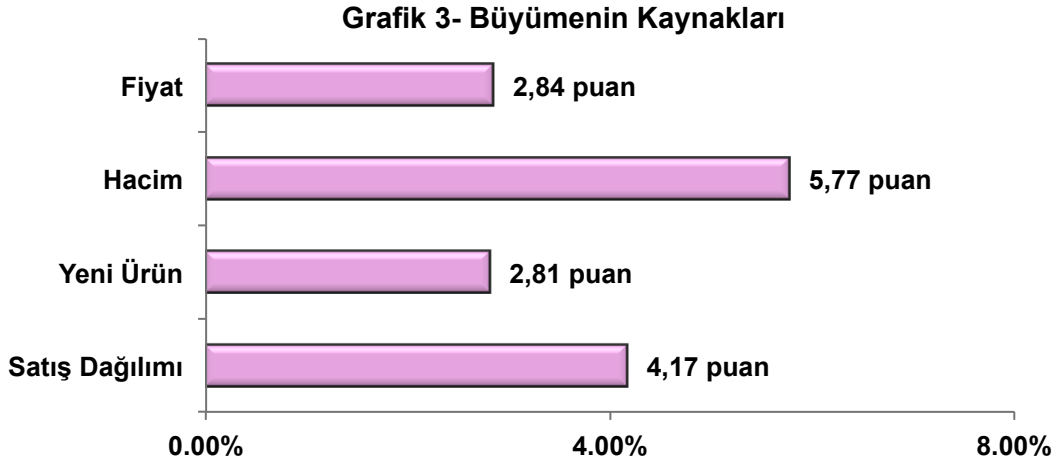
Türkiye ilaç pazarı 2015'te %15,6 büyüme ile 15,87 milyar TL'ye ulaşmıştır. Kutu ölçeğinde ise %6,8 büyüme ile 1,87 milyar kutu satış gerçekleşmiştir.

Kaynak: IMS, İEİS

Pazardaki büyümenin kaynakları incelendiğinde değer ölçeğinde büyümeye katkı sağlayan 4 ana etken bulunmaktadır. Bunlar; mevcut portföydeki hacim ve fiyat artışları, portföye yeni ürün girişleri ve satış dağılımındaki değişimlerdir.

Bu bağlamda, ilaç pazarındaki %15,6'lık büyümenin (2.140 milyon TL) 2,84 puanı (390 milyon TL) fiyat artışından kaynaklanmıştır. Hatırlanacağı üzere, 2015 yılının Nisan ve Temmuz aylarında Dönemsel Avro Değeri'nde toplam %6,08 düzeyinde artış olmuştur. Mevcut ürün portföyündeki hacimsel (kutu) artış ise pazarın büyümesine en çok katkı sağlayan etken olmuştur. Pazardaki büyümenin 5,8 puanı (792 milyon TL) kutu artışından kaynaklanırken, 2015'te pazara yeni giren ürünler pazarın büyümesine 2,8 puanlık (386 milyon TL) katkı yapmıştır. Bununla birlikte pazarda mevcut ürünlerin satış dağılımındaki değişiklikler, başka bir ifadeyle pahalı ya da ucuz ürünlere doğru satış hacmindeki değişim büyümeye 4,17 puan (572 milyon TL) katkı sağlamıştır.

Kaynak: IMS, İEİS

2009-2015 arasındaki 6 yıllık global bütçe dönemi incelendiğinde ilaç pazarı, 2009'daki 12,71 milyar TL düzeyinden 2015'te %24,9 artışla 15,87 milyar TL'ye büyümüştür. Kutu ölçeğinde ise, 2009'daki 1,44 milyar kutudan %30,6 büyümeye ile 1,87 milyar hacme ulaştığı görülmektedir.

1.1.1. Pazar Dağılımı

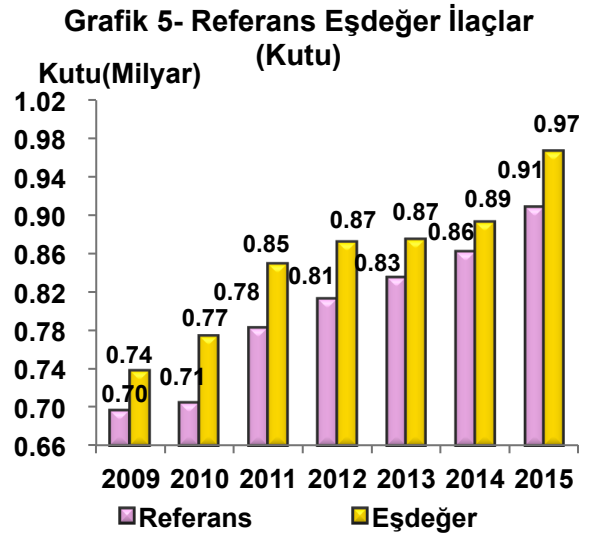
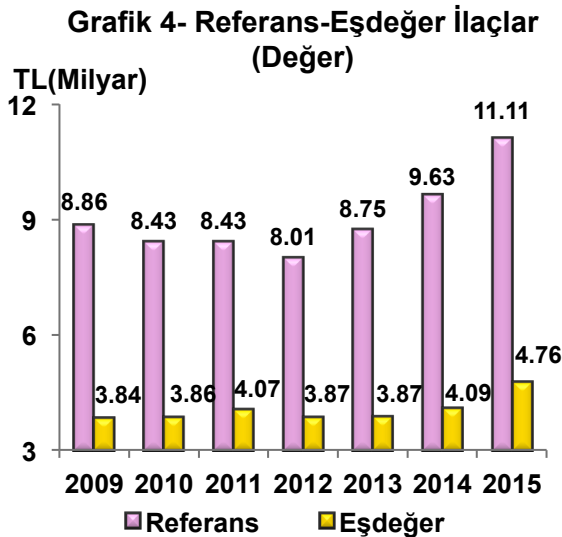
a. Referans-Eşdeğer İlaçlar

2014'te 9,63 milyar TL düzeyinde olan referans ilaç pazarı, 2015'te ilaç pazarının büyümesine paralel şekilde %15,3 büyüyerek 11,11 milyar TL'ye ulaşmıştır. Referans ürünlerdeki bu artış, ithal referans ürünlerdeki %16,6'lık büyümeden kaynaklanmıştır.

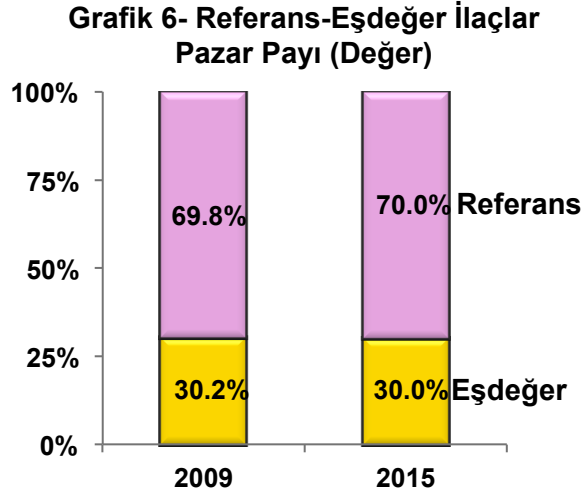
Eşdeğer ilaç pazarı ise 2015'te pazarın üzerinde büyümeye göstererek %16,4 artışla 4,76 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Kutu ölçeğinde ise referans ve eşdeğer ilaçlarda 2011'deki sırasıyla %11 ve %10'luk yüksek artıştan sonra büyüme durağanlaşmış; ancak 2015'te 2012'den bu yana gerçekleşen en yüksek artışa ulaşılmıştır. Sırasıyla referans ve eşdeğer ürünler %5 ve %8 oranlarında artış göstermişlerdir.

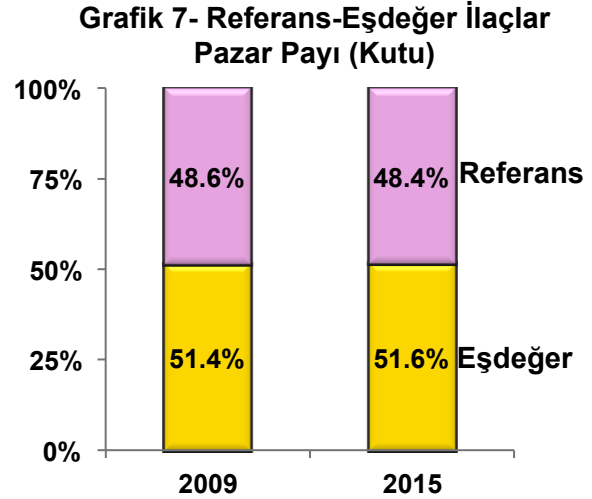
2009-2015 arası dönemde uygulanan maliyet odaklı fiyat politikaları, ilaç fiyatlarını belirleyen Avro değerinin mevzuatta aranan şartlar sağlandığı halde güncellenmemesi, iskonto oranlarının artırılması gibi etkenler sebebiyle referans ve eşdeğer ilaçlarda ilk 5 yıldaki büyüme sınırlı oranlarda gerçekleşmiş, 2015'te Avro değerinin bir miktar artırılmasının etkisiyle ortaya çıkan toparlanmayla bu ürünler değer bazında 6 yılda sırasıyla %25,3 ve %23,9 oranında artış göstermişlerdir. Kutu ölçeğinde ise ilgili dönemde referans ürünlerde %30,2, eşdeğer ürünlerde %30,9'luk büyümeye kaydedilmiştir.

Toplam pazarda eşdeğer ve referans ilaçların pazar payları 6 yıllık dönem içerisinde önemli bir değişiklik göstermemiştir. 2015'te referans ilaçların kutuda %48, değerde ise %70 pay aldıkları görülmektedir.

Kaynak: IMS, İEİS

Kaynak: IMS, İEİS

Referans-eşdeğer ürünlerin ithal-imal ayrımına bakıldığında, referans ürünlerde ithalata, eşdeğer ürünlerde ise yurt içi üretime doğru kayma eğilimi devam etmektedir. İthal eşdeğer ürünlerin pazar paylarının küçülmesinde Sağlık Bakanlığı tarafından uygulanmakta olan yurtdışı GMP denetimlerinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 5- Referans-Eşdeğer İlaçlar Alt Dağılımları

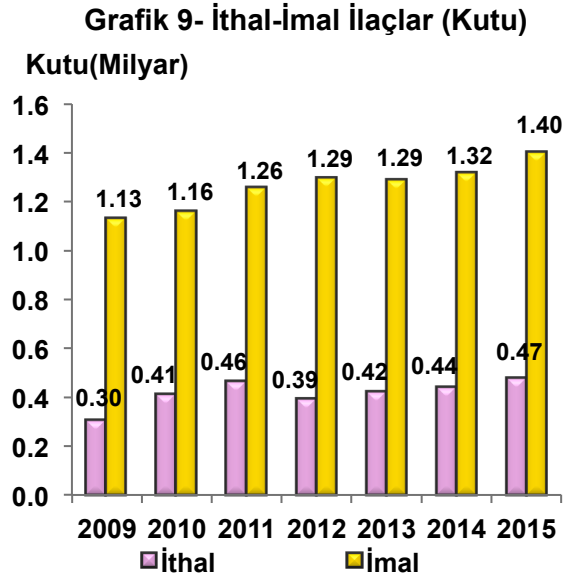
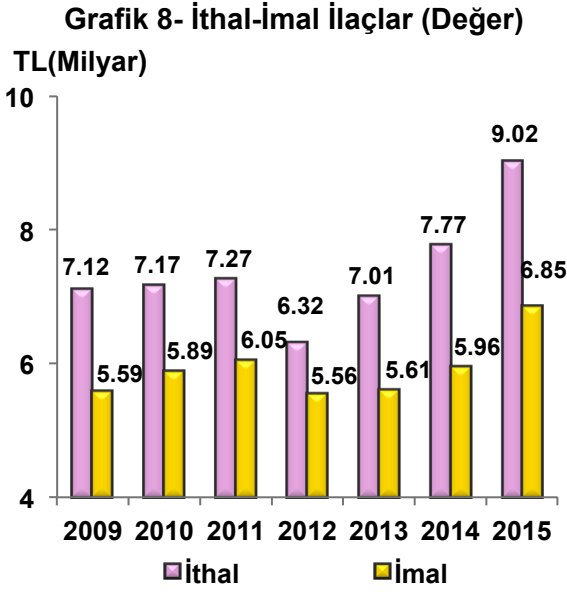
	REFERANS İLAÇ				EŞDEĞER İLAÇ			
	2009		2015		2009		2015	
	İTHAL	İMAL	İTHAL	İMAL	İTHAL	İMAL	İTHAL	İMAL
KUTU	37%	63%	49%	51%	6%	94%	3%	97%
(mn)	258	439	445	462	46	692	27	939
TL	75%	25%	79%	21%	12%	88%	5%	95%
(mn)	6.644	2.220	8.797	2.309	472	3.371	232	4.530

Kaynak: IMS, İEİS

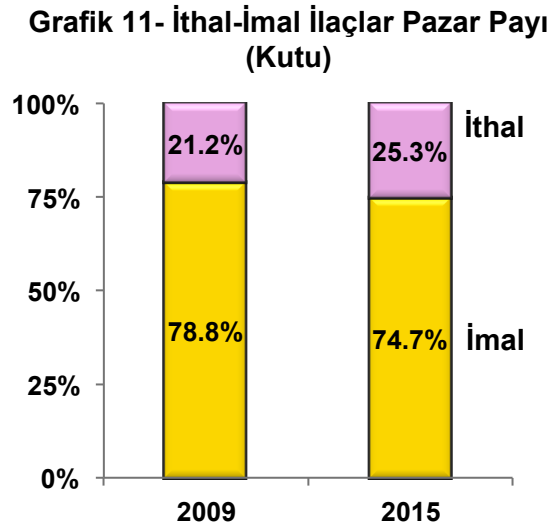
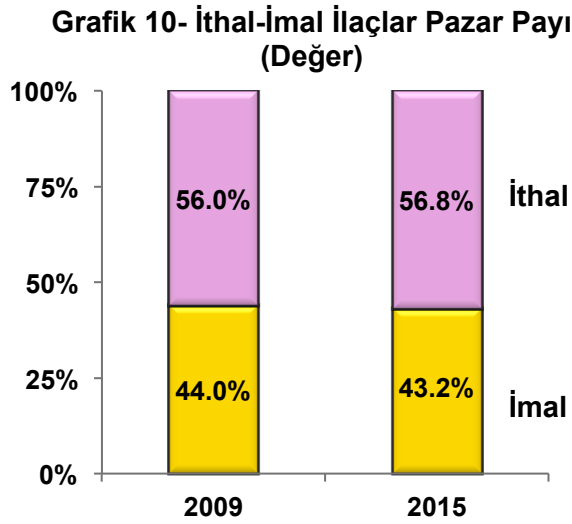
b. İthal-İmal İlaçlar

2012 yılına dek durağan bir seyir izleyen ithal ilaçlardaki büyüme, 2013 yılından bu yana yükselme trendine girmiştir. 2015'te ithal ilaçlar %16 büyümeye 9,02 milyar TL'ye ulaşmış ve 6 yıllık dönem içerisinde toplamda %26,7 oranında büyüme kaydetmişlerdir. Kutu ölçeğinde ise ilaç talebindeki artışa bağlı olarak 2009'da 0,33 milyar kutuluk satışa sahip olan ithal ürünler, 2015'te %55,7 artışla 0,47 milyar kutu hacmine ulaşmıştır.

Buna karşılık, yurt içinde üretilen ilaçlar son 6 yılda toplamda %22,5 oranında artış göstermişler ve 6,85 milyar TL'ye ulaşmışlardır. Kutuda ise global bütçe dönemi süresince toplamda %23,8 büyüyerek 1,40 milyar hacme erişilmiştir.

Özellikle kutu bazında ithal ürünler pazar payını arttırmaya devam etmektedir.

İthal ürünlerin neredeyse tamamını referans ürünler oluştururken, yurt içi üretimde ise bu ürünler daha az yer kaplamaya devam etmektedir. 2015'te ülkemizde üretilen ilaçların değer ölçeğinde %66'sı, kutuda ise %67'si eşdeğer ürünlerden oluşmaktadır.

Tablo 6- İthal-İmal İlaçlar Alt Dağılımları

	İTHAL İLAÇ				İMAL İLAÇ			
	2009		2015		2009		2015	
	Referans	Eşdeğer	Referans	Eşdeğer	Referans	Eşdeğer	Referans	Eşdeğer
KUTU (mn)	85%	15%	94%	6%	39%	61%	33%	67%
	258	46	445	27	439	692	462	939
TL (mn)	93%	7%	97%	3%	40%	60%	34%	66%
	6.644	472	8.797	232	2.220	3.371	2.309	4.530

Kaynak: IMS, İEİS

c. Biyoteknolojik İlaçlar

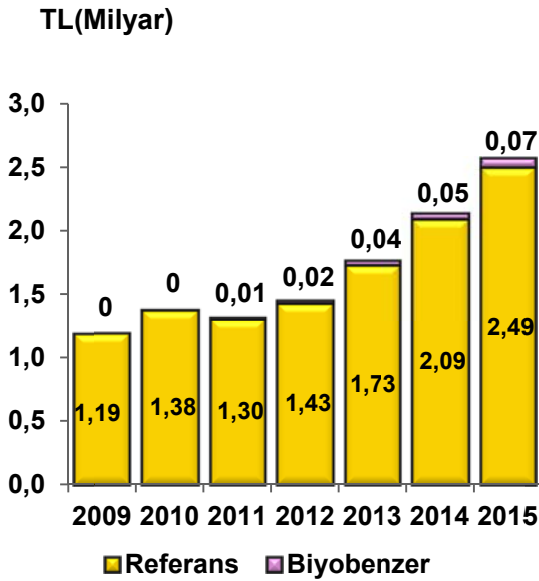
Türkiye ilaç pazarında 183 referans biyoteknolojik ve 38 biyobenzer ilaç bulunmakta olup, biyobenzer ilaçlardan 13 tanesinin (%34) üretimi ülkemizde yapılmaktadır. Biyoteknolojik ilaçlar 2015'te 2,57 milyar TL ile reçeteli ilaçların %17'sini oluşturmaktadır.

Referans biyoteknolojik ilaç pazarını incelediğimizde 2014'te 2,09 milyar TL düzeyinde olan pazar 2015'te %19,4 büyüyerek 2,5 milyar TL'ye ulaşmıştır. Bu ilaçların reçeteli ilaç pazarındaki payı ise 2015 yılında %16,6'ya yükselmiştir.

Türkiye'de absiksimab, enoxaparin sodium, epoetin alfa, erythropoetin, erythropoetin alfa, filgrastim, infliximab, somatropin içeren biyobenzer ürünler ruhsatlandırılmış olup, bunlardan Türkiye'de üretimi olanlar; enoxaparin sodium, epoetin alfa, infliximab etkin maddelerini içermektedir. Referans biyoteknolojik ilaçların patent sürelerinin bitmesiyle beraber biyobenzer ürünlerin sayısının ilerleyen dönemlerde hızla artması beklenmektedir.

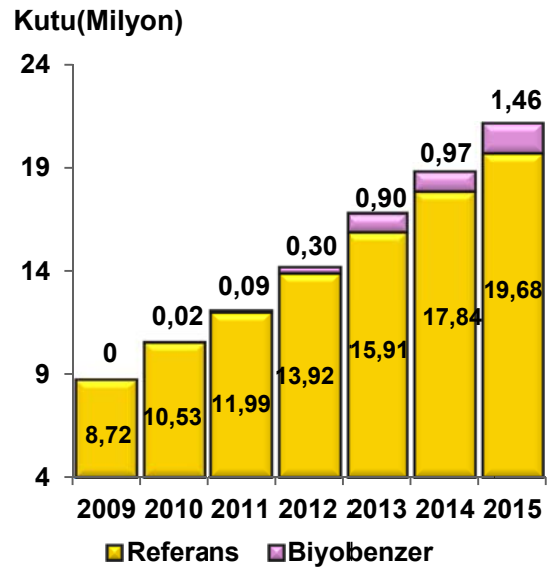
Biyobenzer ilaç pazarını incelediğimizde 2015'te %59,3'lük artış göstererek 73,6 milyon TL'ye ulaştığı görülmektedir.

Grafik 12- Biyoteknolojik İlaçlar (Değer)

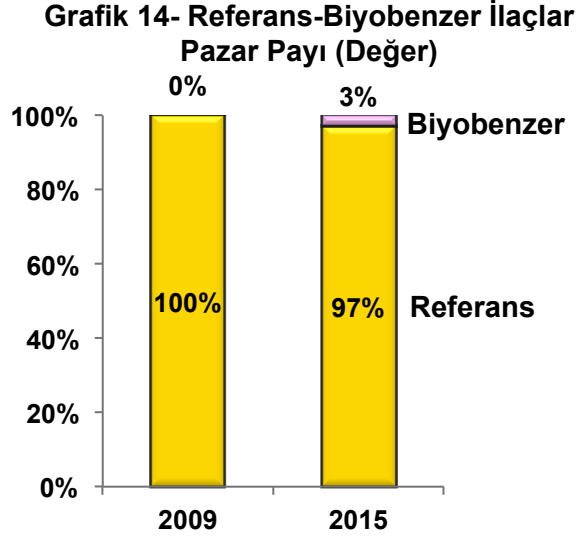
Kaynak: IMS, İEİS

Grafik 13- Biyoteknolojik İlaçlar (Kutu)

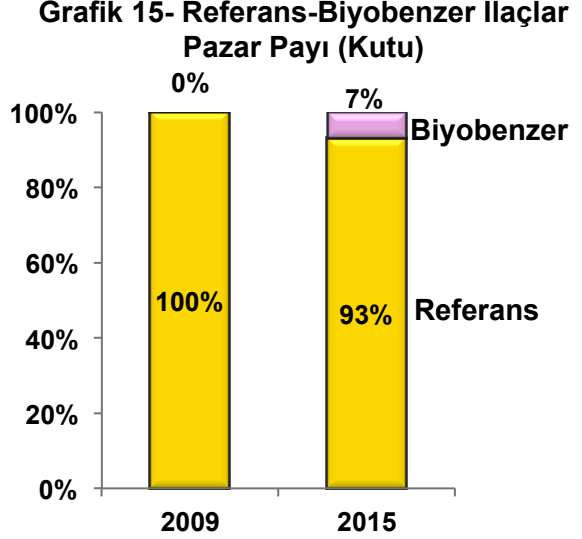

Kaynak: IMS, İEİS

2009 yılında biyobenzer ilaçlar biyoteknolojik ilaçlar içerisinde neredeyse hiç yer almazken, 2015'te değerde %3, kutuda %7 oranında pay almaktadır.

Kaynak: IMS, İEİS

Kaynak: IMS, İEİS

Biyoteknolojik ürünler ATC 2 grubu bazında sınıflandırıldığında 6 yılda biyobenzer ürünler içerisinde antianemik preparatların ve antitrombotik ilaçların paylarını ciddi anlamda arttırdıkları görülmektedir. Referans biyoteknolojik ürün pazarında da immünomodülatör ajanlar, insülinler ve analogları başı çekmektedir. İnsülinler ve analogları ile antineoplastik ilaçlar, referans ilaçlar içerisinde sırasıyla %26 ve %10'luk paya sahipken biyobenzer ürünlerde bu gruplar henüz bulunmamaktadır.

Tablo 7- Biyoteknolojik İlaçlar

	Kutu		Değer	
	2009	2015	2009	2015
Biyobenzer	100%	100%	100%	100%
Antianemik preparatlar	0%	14%	0%	39%
Antitrombotik ilaçlar	0%	75%	0%	27%
İmmünomodülatör ajanlar	100%	8%	100%	22%
Hipofiz, hipotalamus hormonları ve analogları	0%	4%	0%	12%
Referans	100%	100%	100%	100%
İmmünomodülatör ajanlar	8%	7%	34%	32%
İnsülinler ve analogları	62%	61%	25%	26%
Antineoplastik ilaçlar	2%	1%	15%	10%
Oftalmolojikler	0%	1%	1%	7%
Sindirim sistemi ve metabolizma ürünleri	0%	0%	2%	5%
Vitamin K ve diğer hemostatikler	0%	1%	1%	5%
Antianemik preparatlar	4%	2%	10%	3%
Antitrombotik ilaçlar	17%	20%	3%	3%
Seks hormonları ve genital sistem modülatörleri	2%	2%	4%	3%
Hipofiz, hipotalamus hormonları ve analogları	3%	4%	4%	3%
Obstrüktif solunum yolu hastalıklarında kullanılan diğer sistemik ilaçlar	0%	0%	0%	2%
Bağışıklık serumları ve immunoglobulinler	0%	0%	1%	1%

Kaynak: IMS, İEİS

d. Pazara Yeni Giren İlaçlar

Pazara yeni sunulan 358 ilaç içinde adet bazında en fazla paya sahip olan tedavi grubu sinir sistemi ilaçları olmuştur. Geçtiğimiz bir yıl içerisinde 47 tane sinir sistemi ilacı, 42 tane antiromatizmal, 39 tane antibiyotik, 34 tane soğuk algınlığı ve öksürük ilacı, 27 tane vitamin ve mineral ile 26 tane onkoloji ilacı pazara girmiştir.

2015'te pazara 2 adet biyoteknolojik, 74 adet kimyasal olmak üzere toplam 76 adet referans ürün girmiştir. Söz konusu ürünlerden 65 tanesinin (%86) eşdeğer rakibi bulunmamaktadır ve bu ürünlerin yalnızca 2 tanesi Türkiye'de üretilmektedir. Bu 65 ürünün ortalama fiyatı ise 81 TL'dir.

Pazara yeni giren eşdeğer ilaçlar ise 282 adet olup, bu ilaçların yalnızca 16 tanesi ithal ürün sınıfındadır. Pazara yeni giren eşdeğer ürünlerin ortalama fiyatı ise 8,5 TL'dir.

Tablo 8- Pazardaki İlaçların Adetsel Dağılımı

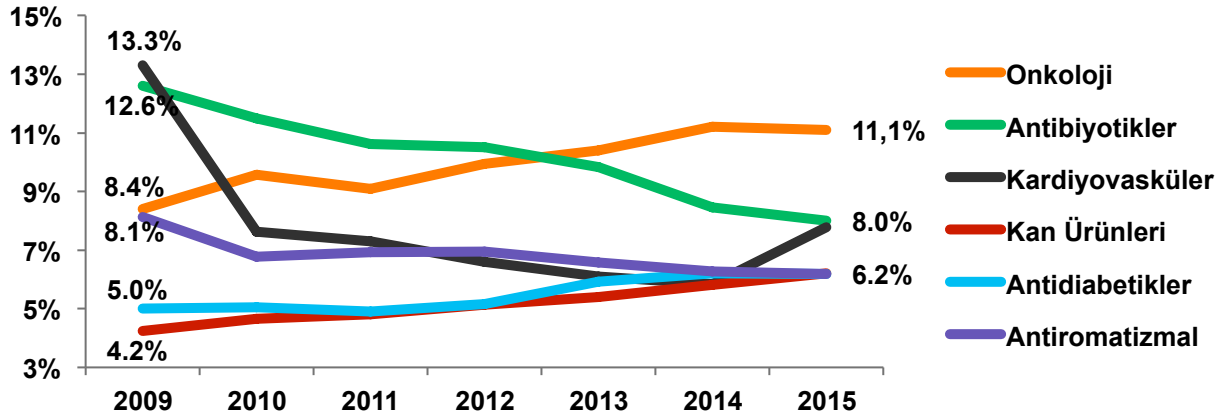
	2015
Pazar Toplamı	11.233
Girişler	552
İlaç	358
Referans	76
Eşdeğeri Var	11
Eşdeğeri Yok	65
Eşdeğer	282
İthal	16
İmal	266

Kaynak: İEİS

e. Tedavi Grupları

Pazar tedavi grupları açısından incelendiğinde son 6 yılda onkoloji ve kan ürünleri artma eğilimindeyken antibiyotikler ve antiromatizmal ürünler azalma eğilimi göstermişlerdir. %11,1 ile pazarda en çok paya sahip olan grup 2015'te de onkoloji ürün grubu olmuştur. 2015'te en fazla artış gösteren grup ise %54 artışla kardiyovasküler ürün grubu olmuştur.

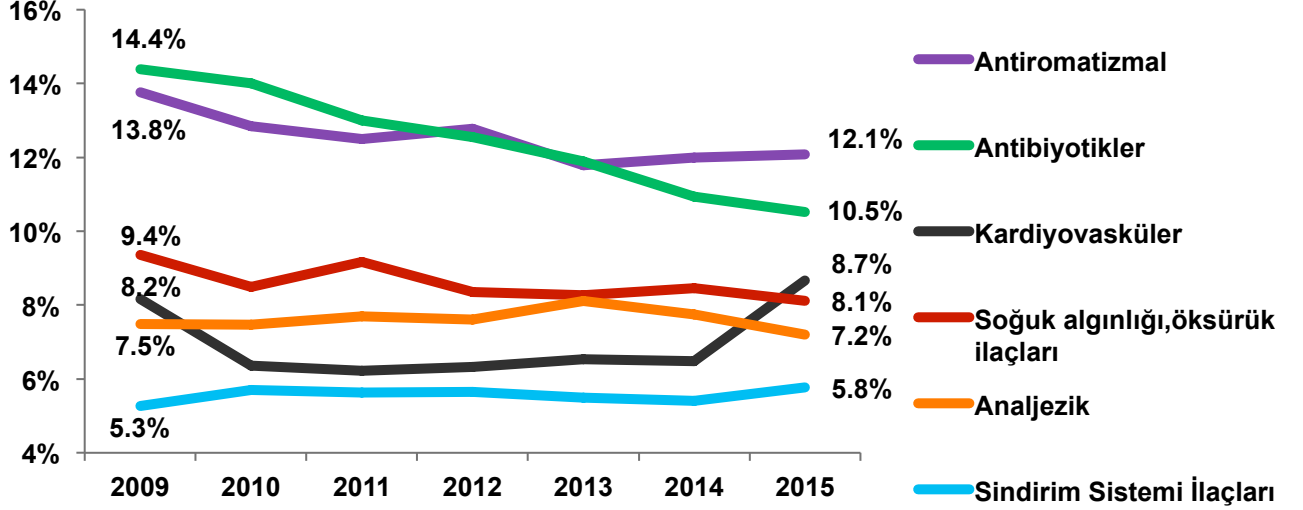
Grafik 16- Tutar Ölçeğinde Tedavi Grupları

Kaynak: IMS, İEİS

Kutu bazında incelediğimizde ise antibiyotikler azalma eğilimine 2015'te de devam etmiş olup %10,5 pay ile en çok tüketilen ikinci tedavi grubu olmuştur. Antiromatizmal ürün grubu ise pazar payını arttırmaya devam ederek 1. sıradaki yerini korumuştur. 2015'te en fazla artış gösteren ürün grubu kutuda da kardiyovasküler ilaçlar olmuştur.

Grafik 17- Kutu Ölçeğinde Tedavi Grupları

Kaynak: IMS, İEİS

1.1.2. İlaç Fiyatları

a. İlaç Fiyat Mevzuatı

Ülkemizde 2004 yılında kaynak (referans) fiyat uygulamasına geçildi. Bu kapsamda, Avrupa Birliği'nde ilaç fiyatlarının en ucuz olduğu 5 ülkedeki ilaç fiyatları arasından en ucuz olanlar ülkemizdeki ilaç fiyatları için kaynak olarak kullanılmaya başlandı. Bu ülkeler Fransa, İtalya, İspanya, Portekiz ve Yunanistan olarak belirlendi. Belirlenen kaynak fiyatlara ayrıca değişik ilaç grupları için farklı düzeylerde tavan oran uygulanmaktadır. Örneğin eşdeğer rakibi olmayan referans bir ürün kaynak fiyatın %100'ünü alma hakkına sahipken, eşdeğer rekabetine açılan bir referans ürün ile bunun eşdeğerleri kaynak fiyatın %60'ı oranında fiyat alabilmektedirler. Yani patent süresi dolan bir referans ilaca rakip ilk eşdeğer ilacın pazara girmesiyle ilaç fiyatları %40 oranında düşmektedir.

Kaynak fiyatlar Avro cinsinden takip edildiğinden bunların TL'ye dönüştürülmesi için Fiyat Değerlendirme Komisyonu tarafından Avro cinsinden sabit bir döviz kuru belirlenmektedir. Bu değer bir önceki yılın Avro ortalamasının %70'i oranında belirlenmektedir. Bu çerçevede, dönüşüm Avro değeri 2016 yılı için 2,1166 TL 'dir.

Tablo 9- Kaynak Fiyat Oranları

	DSF (TL):	2009	2010-2011	2012-2014	DSF (TL):	2015	DSF (TL):	2016
Referans	3,55 ve altı	100	100	100	3,62 ve altı	100	3,83 ve altı	100
	3,56- 6,78	100	100	100	3,63- 6,93	100	3,84-7,32	100
	6,79 ve üstü	100	100	100	6,93 üstü	100	7,33 ve üstü	100
Eşdeğeri olan Referans ve Eşdeğer	3,55 ve altı	100	100	100	3,62 ve altı	100	3,83 ve altı	100
	3,56- 6,78	80	66	60	3,63- 6,93	60	3,84-7,32	60
	6,79 ve üstü	80	66	60	6,93 üstü	60	7,33 ve üstü	60
Yirmi Yıllık	3,55 ve altı	100	100	100	3,62 ve altı	100	3,83 ve altı	100
	3,56- 6,78	100	100	100	3,63- 6,93	100	3,84-7,32	100
	6,79 ve üstü	100	100	80	6,93 üstü	80	7,33 ve üstü	80

Kaynak: TİTCK Fiyat Tebliği

Sağlık Bakanlığı'ndan alınan fiyat sonrasında ürünlerin geri ödeme kapsamına girmeleri karşılığında Sosyal Güvenlik Kurumu'na (SGK) kamu kurum iskontosu adı altında fiyat indirimleri uygulanmaktadır. Aşağıdaki tabloda farklı ürün grupları için geçerli olan iskonto oranları gösterilmektedir.

22 Şubat 2016'dan itibaren geçerli olmak üzere iskonto eşikleri kur artışına paralel olarak güncellenmiş olup ayrıca bazı ürün gruplarındaki iskonto oranları düşürülmüştür. Ek olarak, perakende satış fiyatı 5,63 TL ve altında olan düşük fiyatlı ürünlere kademeli olarak %10 ile %20 arasında değişen fiyat artışları uygulanmış, ilaveten fiyat aralığı 5,64-10,77 TL arasında olan yirmi yıllık ürünlere ise %3 oranında fiyat artışı verilmiştir.

Sektörümüzle ilgili son dönemde yapılan değişiklikler umut verici olup, bu gelişmeler ülkemizin daha güçlü bir ilaç üreticisi ve ihracatçısı olmasının önünü açacaktır.

Tablo 10- İskonto Oranları

	DSF (TL):		2009	2010	2011	2012	2013 - 2014	DSF (TL):	2015	DSF (TL):	2016
Referans	3,55 ve altı		4	4	4	4	0	3,62 ve altı	0	3,83 ve altı	0
	3,56-6,78		24	23	32,5	41	20	3,63-6,92	20	3,84-7,32	10
	6,79 ve üstü		24	23	32,5	41	41	6,93 ve üstü	41	7,33-11,02	31
Eşdeğeri olan Referans ve Eşdeğer	3,55 ve altı		4	4	4	4	0	3,62 ve altı	0	3,83 ve altı	0
	3,56-6,78		11	11	20,5	28	20	3,63-6,92	20	3,84-7,32	10
	6,79 ve üstü		11	11	20,5	28	28	6,93 ve üstü	28	7,33-11,02	18
Yirmi Yıllık	3,55 ve altı		4	4	4	4	0	3,62 ve altı	0	7,32 ve altı	0
	3,56-6,78		11	11	11	11	7	3,63-6,92	7		
	6,79 - 10,21	İmalat	-	-	-	28	20	6,93 - 10,42	20		
		Kaynak fiyat var	11	11	20,5	28	20		20	7,33-11,02	10
		Kaynak fiyat yok	24	23	32,5	40	20		20		
	10,22 ve üstü	İmalat	-	-	-	28	28	10,43 ve üstü	28	11,03 ve üstü	28
		Kaynak fiyat var	11	11	20,5	28	28		28		
		Kaynak fiyat yok	24	23	32,5	40	40		40		

Kaynak: SGK Sağlık Uygulama Tebliği

b. Ortalama Fiyatlar

2009-2015 yılları arasında ortalama fiyatta en fazla azalma ithal ilaçlarda gerçekleşmiştir. 2015 yılında reçeteli pazarda ortalama fiyat yaklaşık 8,5 TL iken, referans ilaçlarda 12 TL, ithal ilaçlarda 19 TL olup, eşdeğer ve imal ilaçlarda ise yaklaşık 5 TL'dir.

Tablo 11- İlaç Ortalama Fiyat Dağılımı

Ort. Fiyat	İlaç	RX	Referans	Eşdeğer	İthal	İmal
2009	8,85	9,16	12,71	5,21	23,38	4,94
2010	8,31	8,43	11,96	4,99	17,56	5,08
2011	7,66	7,76	10,77	4,79	15,71	4,82
2012	7,05	7,05	9,85	4,44	16,18	4,29
2013	7,38	7,38	10,48	4,43	16,65	4,36
2014	7,83	7,83	11,19	4,58	17,76	4,52
2015	8,47	8,47	12,24	4,93	19,03	4,89

Kaynak: IMS, İEİS

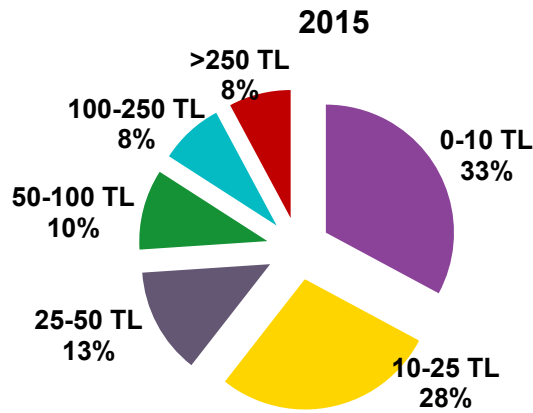
Tablo 12- İlaç Ortalama Fiyatlarında Değişim

Değişim	İlaç	RX	Referans	Eşdeğer	İthal	İmal
2009-2015	-4,4%	-7,6%	-3,7%	-5,4%	-18,6%	-1,0%
2014-2015	8,2%	8,2%	9,4%	7,5%	7,1%	8,2%

Kaynak: IMS, İEİS

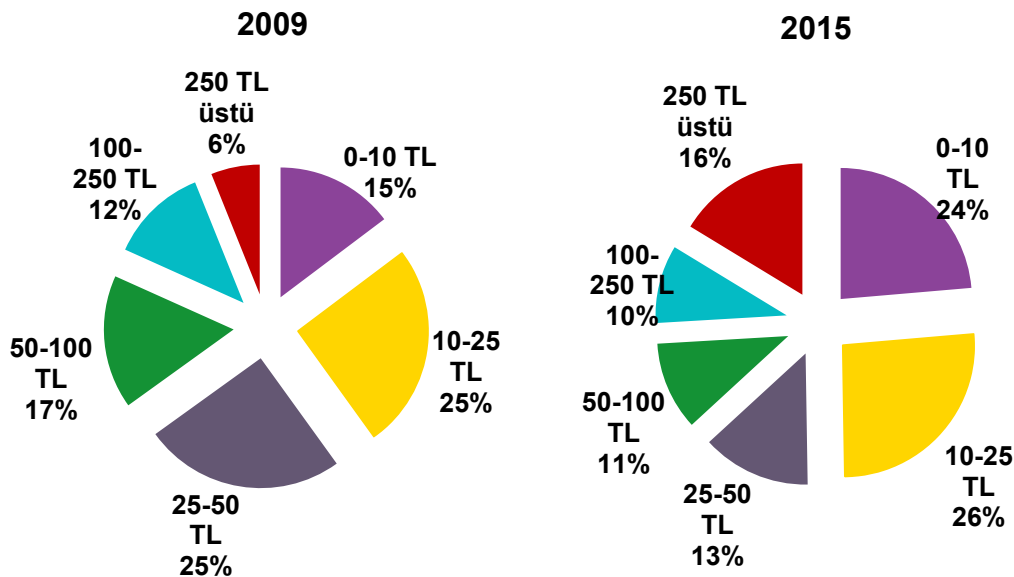
c. Perakende Fiyat Aralıkları

2015 sonu itibariyle pazardaki ilaçların perakende fiyat dağılımı aşağıdaki gibidir. 5 TL'nin altındaki ürünler pazardaki toplam ilaç sayısının %13'ünü oluşturmaktayken 250 TL üzeri ürünler pazarın %8'ini oluşturmaktadır. Toplam pazarın %61'i ise 25 TL ve altındaki ürünlerden oluşmaktadır.

Grafik 18- Perakende Fiyat Dağılımı

Kaynak: TİTCK, İEİS

Referans ürünlerde son 6 yılda 25-250 TL aralığında fiyata sahip olan ürünlerin paylarında azalma gerçekleşirken 0-10 TL arası ve 250 TL üzeri ürünlerde artış gerçekleşmiştir. 25 TL altında fiyata sahip olan ürünler bu ürün grubunun yarısını oluşturmaktadır.

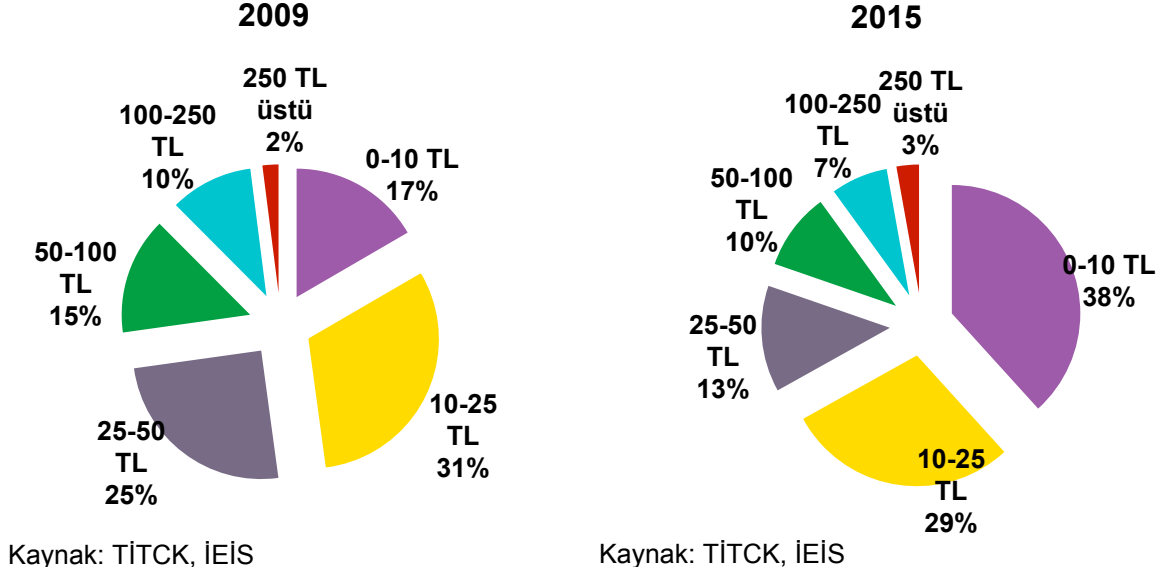
Grafik 19- Referans Ürünler Fiyat Dağılımı

Kaynak: TİTCK, İEİS

Kaynak: TİTCK, İEİS

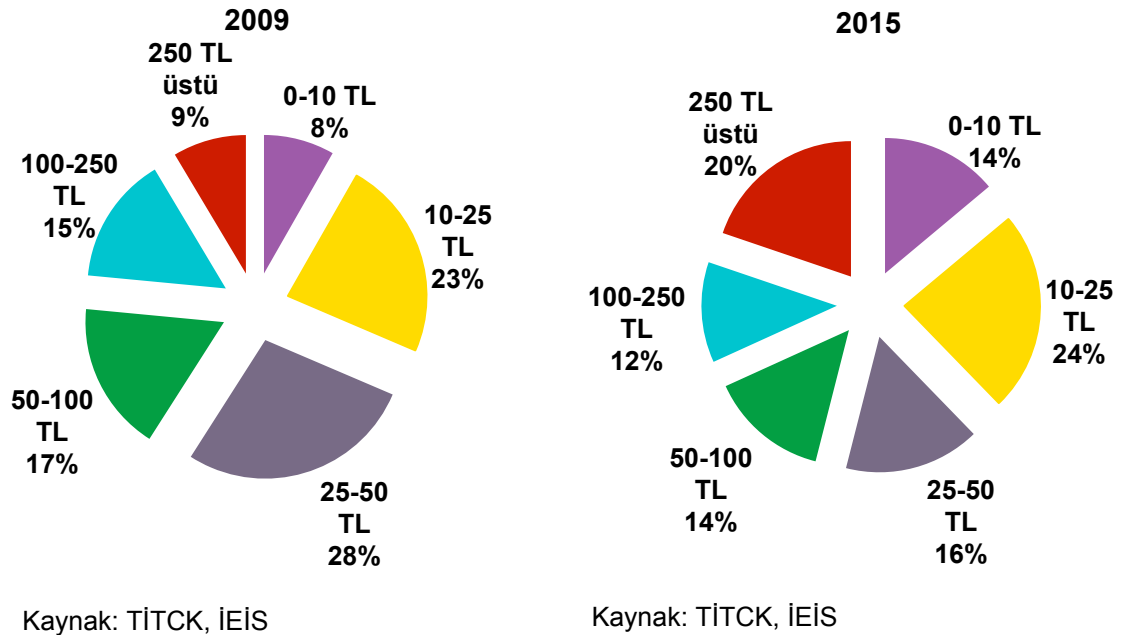
Eşdeğer ürünlerin fiyat aralıkları incelendiğinde 2015 yılı itibarıyla 0-10 TL fiyat aralığında yer alan eşdeğer ürünlerin payının 2009 yılına göre 21 puan artış göstererek %38'e ulaştığı göze çarpmaktadır. Son 6 yılda eşdeğer ürünlerde 0-10 TL aralığına yığılma gözlemlenmektedir.

Grafik 20- Eşdeğer Ürünler Fiyat Dağılımı

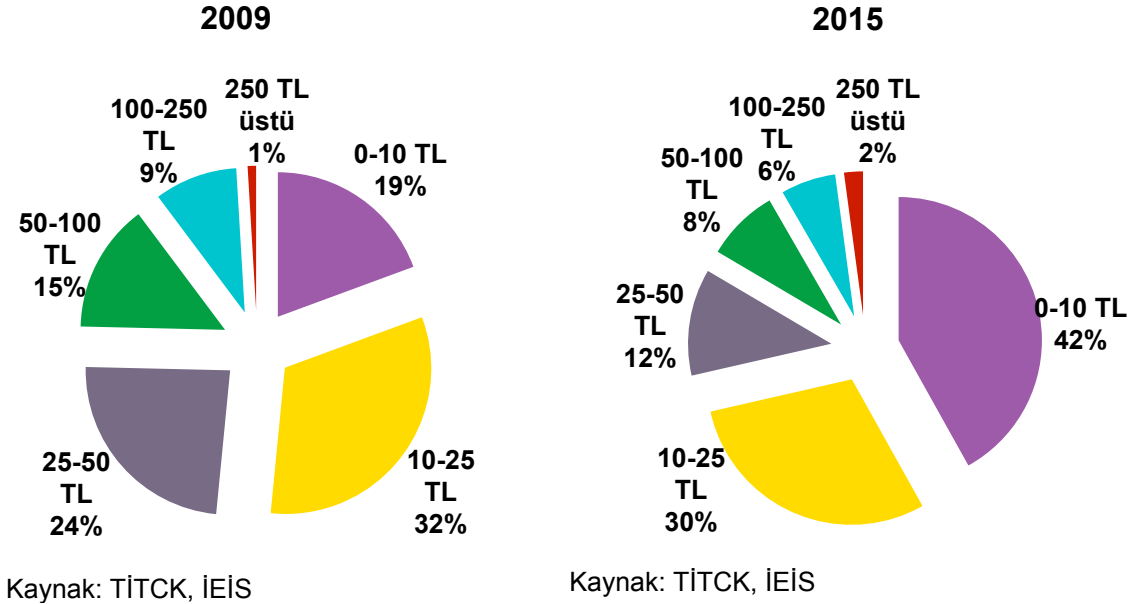
İthal ürünlerde 2015'te adet bazında en fazla pay %24 ile 10-25 TL arası ve %20 ile 250 TL üzeri ürün gruplarında görülmektedir. 2009'la kıyaslandığında 250 TL üzeri ürünler 11 puan, 0-10 TL arası ürünler 6 puan artış gösterirken, 25-50 TL arası ürünler 12 puan azalmıştır.

Grafik 21- İthal Ürünler Fiyat Dağılımı

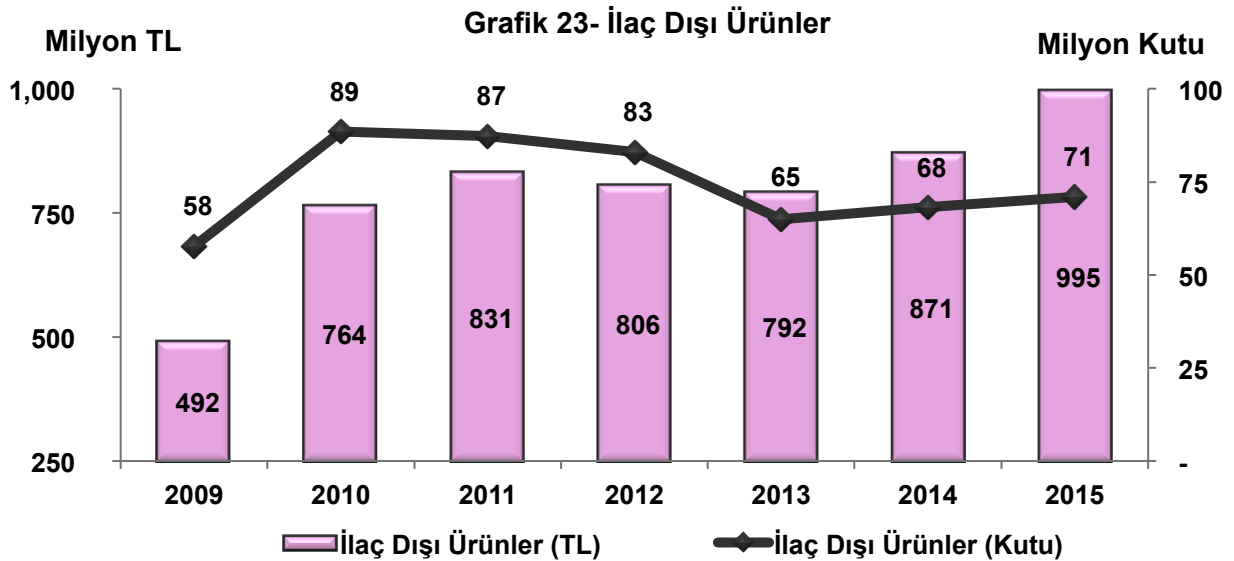
İmal ürünler içerisinde çoğunun eşdeğer ürün olması sebebiyle benzer bir görünüm bulunmaktadır. En çok paya sahip ürün grubu %42'lik pay ile 0-10 TL ürün grubudur. Bu ürünlerin oranı 2009 yılından beri 23 puan artış göstermiştir. İmal ürünlerde 25 TL altında fiyata sahip ürünler bu pazarın %72'sini oluşturmaktadır.

Grafik 22- İmal Ürünler Fiyat Dağılımı

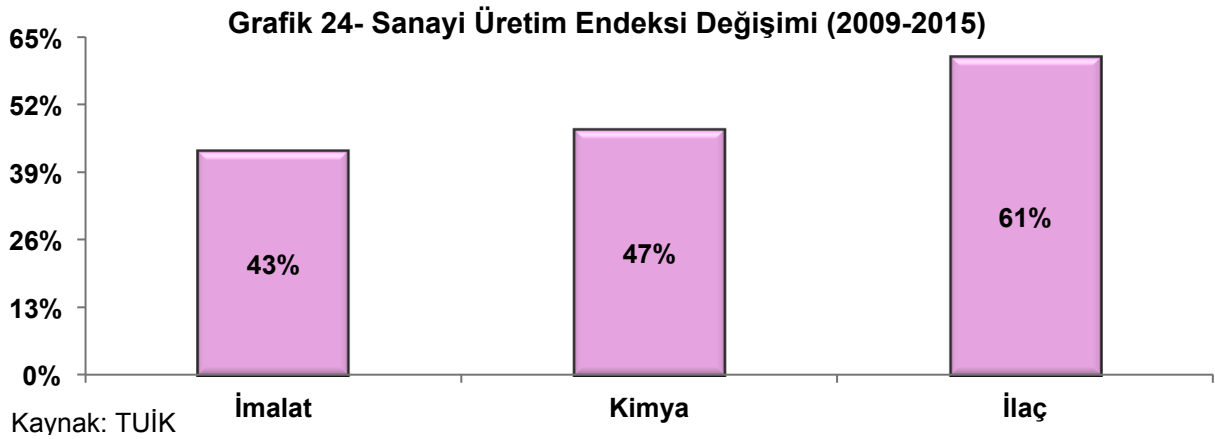
1.2. İlaç Dışı Ürünler

İlaç şirketlerinin portföylerinde yer alan ve ilaç olmayan ürünler, Sağlık Bakanlığı'ndan ruhsatlı biyosidal ürünleri, farmasötik formdaki bazı tıbbi cihazları, tıbbi mamaları, kozmetik ve dermokozmetik ürünleri; Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'ndan izinli vitaminleri, gıda takviyelerini, ve mamaları içermektedir. Bu ürünler, 2015'te %14 büyüme ile değerinde 995 milyon liraya, kutuda ise %4 büyüme ile 71 milyon kutu hacme erişmişlerdir.

2. Üretim

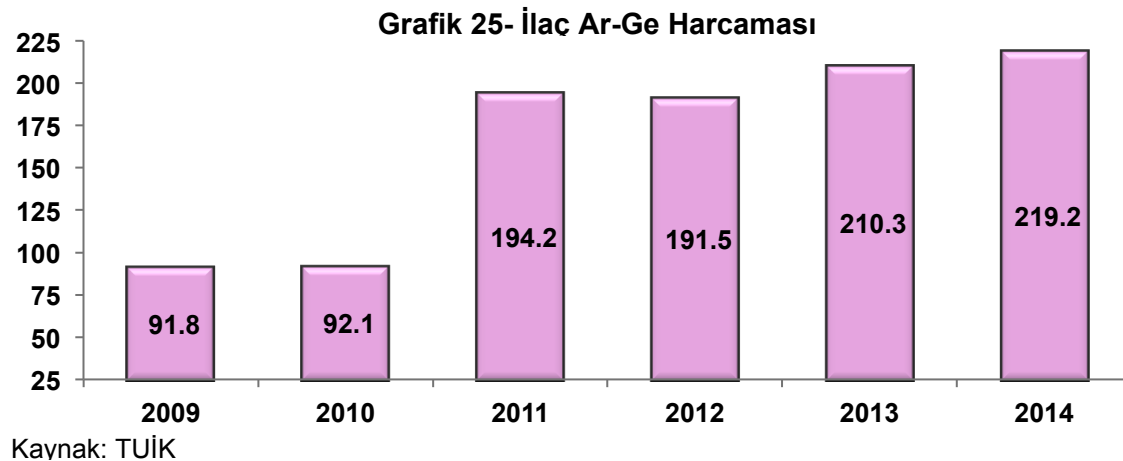
2009-2015 arası dönemde sanayi üretim endeksi verileri incelendiğinde imalat sanayide üretim %43, orta teknoloji kategorisindeki kimya sektöründe üretim %47 büyürken, yüksek teknoloji seviyesindeki ilaç sektöründe üretimin %61 oranında arttığı görülmektedir. Hükümetin 2016 yılı eylem planında yer alan; stratejik ve yerli ilaçların geri ödeme, fiyatlandırma ve ruhsatlandırma süreçlerini iyileştirme başlığı altında gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda yerli üretimin desteklenmesine yönelik kamu politikaları hayata geçirilmeye başlanmıştır. Bu doğrultuda ilerleyen yıllarda endüstrimizde yurt içi üretimin daha da artması beklenmektedir.

3. Ar-Ge

İlaç endüstrisi, 13 akredite Ar-Ge merkezi, 892 çalışanı, 432 tamamlanan ve 316 devam etmekte olan projesi ve 94 patentiyle ülkemizin sanayi dönüşümüne önemli katkı sağlayacak öncelikli sektörler arasında yer almaktadır. Ar-Ge alanında gerçekleştirilecek ilerlemeyle ithalatına bağımlı olduğumuz önemli ürünlerin ülkemizde üretilmesi sağlanabilecektir.

İlaç Ar-Ge harcaması, 2009'daki 91,8 milyon TL düzeyinden %138 artışla 2014'te 219,2 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bu artış, bileşik bazda yıllık (CAGR) %19, üretici fiyatları bazında %66 oranında reel bir büyümeye işaret etmektedir.

4. Dış Ticaret

Avrupa Birliği (AB), Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT), Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkeleri başta olmak üzere 160 ülkeye ihracat gerçekleştiren Türkiye ilaç endüstrisi ihracatı 2015'te önemli bir ivme yakaladı. Türkiye toplam ihracatı %8,7 azalırken ilaç endüstrisinin ihracatı %9,1 artarak 921 milyon ABD dolarına ulaştı.

2009 yılında 474 milyon ABD doları seviyesinde olan ilaç ihracatı 6 yılda %96 düzeyinde artarak 2015'te 921 milyon ABD dolarına ulaştı. Aynı dönemde, Türkiye toplam ihracatı %41 oranında büyüdü. İhracatı, toplam ihracatın iki katından daha fazla büyüme gösteren ilaç endüstrisinin Türkiye ihracatına katkısı, %0,46'dan %0,64'e yükseldi. İlaçta dış ticaret açığı ise %6,9 oranında azaldı.

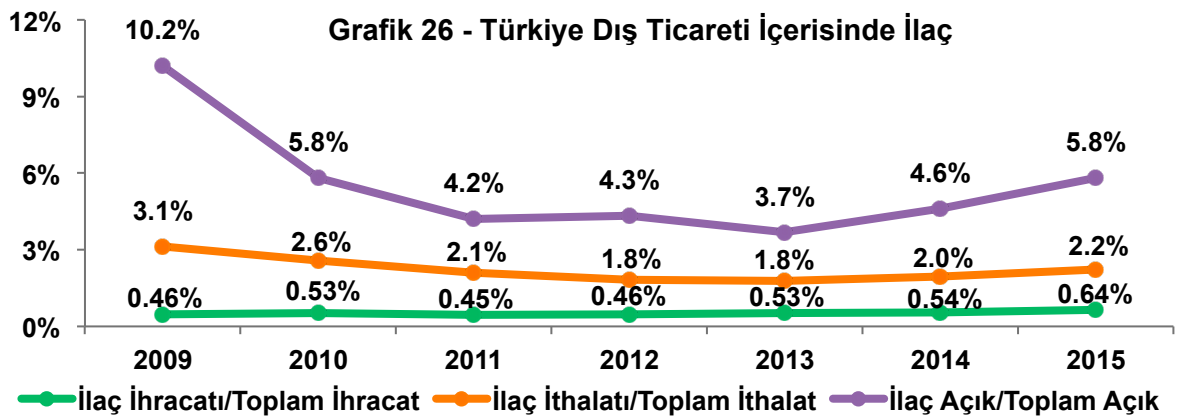
Öte yandan, ilaç ithalatı son 6 yılda kayda değer bir büyüme göstermemiş, toplamda %4,1 düzeyinde büyümüştür. 2013 ve 2014'te artan ithalat, 2015'te %2,7 seviyesinde gerilemiş ve 4,61 milyara inmiştir. Bunun sonucunda, dış ticaret açığı 2015 yılında 3,68 milyar ABD doları seviyesine gerilemiş ve ihracatın ithalatı karşılama oranı 6 yılda 9 puan artarak %20'ye ulaşmıştır.

Tablo 13- Eczacılık Ürünleri İhracat ve İthalatı (Milyon ABD doları)

İlaç milyon	İhracat	Değişim	İthalat	Değişim	İhr/İth	İlaç Açık	Değişim
2015	921	9,1%	4.605	-2,7%	20,0%	-3.684	-5,2%
2014	845	5,6%	4.731	5,6%	17,9%	-3.887	5,6%
2013	800	12,9%	4.482	3,2%	17,8%	-3.682	1,3%
2012	709	16,2%	4.342	-14,4%	16,3%	-3.633	-18,6%
2011	610	1,2%	5.074	6,3%	12,0%	-4.464	7,0%
2010	603	28,3%	4.773	7,9%	12,6%	-4.171	5,4%
2009	470	1,4%	4.425	-6,5%	10,6%	-3.955	-7,4%

Kaynak: TÜİK

İlaç endüstrisi dış ticaret açığının Türkiye'nin toplam dış ticaret açığına olan katkısını incelediğimizde 2015 yılı toplam ticaret açığının %5,8'inin ilaç endüstrisi kaynaklı olduğu görülmektedir. Oysa bu oran 2009 yılında %10,2 seviyesinde idi. Söz konusu payın hızla gerilemesinde hem endüstrinin ihracat hamlesi hem de kamunun ithalatı düşürücü politikaları etkili olmuştur.

Kaynak: TÜİK

Dış ticaretteki bu olumlu gelişmeler paralelinde ilaç endüstrimizin üreteceği katma değerli ürünleri ihraç ederek ülkemizin dış ticaret açığını azaltacağını ümit ediyoruz. Dünyanın önde gelen ilaç üreticilerinden ve ihracatçılarından birisi konumuna gelmek sanayimizin temel hedeflerinden birisi olmakla beraber, bu hedefin önünde hala bazı engeller bulunmaktadır. Bu engellerin aşılması halinde endüstri hedeflerini gerçekleştirebilecektir. Ülkemizdeki düşük ilaç fiyatları, GMP denetimi ve ilgili ülkelerdeki ruhsatlandırma süreçlerinde yaşanan sıkıntılar, hedef pazarlarda yaşanan politik ve ekonomik sorunlar ilaç ihracatının artmasının önündeki en önemli engeller olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye’de uygulanan düşük fiyat politikaları, ihracatın değerinin azalmasında rol oynayan önemli faktörlerden biridir. Ülkemizdeki ilaç fiyatlarının ihracat yaptığımız ülkelerde kaynak fiyat olarak kabul edilmesi, Türk ilaç firmalarının ülkenin şartlarına uygun fiyatlardan pazara girişini ve rekabet etmesini zorlaştırmaktadır. Bu durumda, üreticilerimiz üretim imkanı bulunan ihracat pazarlarında daha yüksek fiyat alabilmek adına fason üretim yaptırmayı tercih edebilmektedir. Ayrıca yine bu nedenle kilo başına ihracat miktarı da yıllar itibarıyla düşüş göstermektedir. İhracatımız miktar olarak artmakta; ancak bu artış değere yansımamaktadır. Nitekim, 2010 yılından bu yana bu değer %16 oranında azalarak 32,3 ABD Doları’ndan 27,2 ABD Doları’na düşüğü görülmektedir.

Tablo 14-Kilo Başı İhracat Değeri (ABD doları)

2001-2005	2006-2010	2011-2014
32,5	32,3	27,2

Kaynak:International Trade Center

İlaç ihracatının artırılması ve kolaylaştırılabilmesi için aşılması gereken sorunlardan birisi de ülkemizde üretim tesislerimize verilen GMP belgelerinin bazı ihracat yapılan ülkelerdeki sağlık otoritelerince tanınmamasıdır. Mevcut durumda, ihracat yapılan ülke tarafından yeniden denetim yapılarak GMP belgesinin verilmesi önemli bir maliyet, emek ve zaman kaybına neden olmaktadır.

Ülke bazında eczacılık ürünleri ihracat ve ithalatı incelendiğinde 2015’te sırasıyla Güney Kore, ABD, Irak, Almanya, İsviçre ve Azerbaycan’ın sektörün en çok ihracat yaptığı ülkeler olduğu görülmektedir. En önemli ithalat pazarları ise Almanya, ABD, İsviçre, Fransa ve İngiltere’dir.

Tablo 15- Ülke Bazında İhracat (Milyon ABD Doları)

Ülke Adı	2015	2014	2015-2014 (%)
Güney Kore	225	110	104%
ABD	53	45	18%
Irak	52	48	8%
Almanya	50	58	-13%
İsviçre	48	60	-20%
Azerbaycan	31	29	6%
Rusya Federasyonu	27	32	-18%
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	26	29	-8%
İran	25	44	-43%
Slovenya	21	18	18%

Kaynak: TÜİK

Tablo 16- Ülke Bazında İthalat (Milyon ABD Doları)

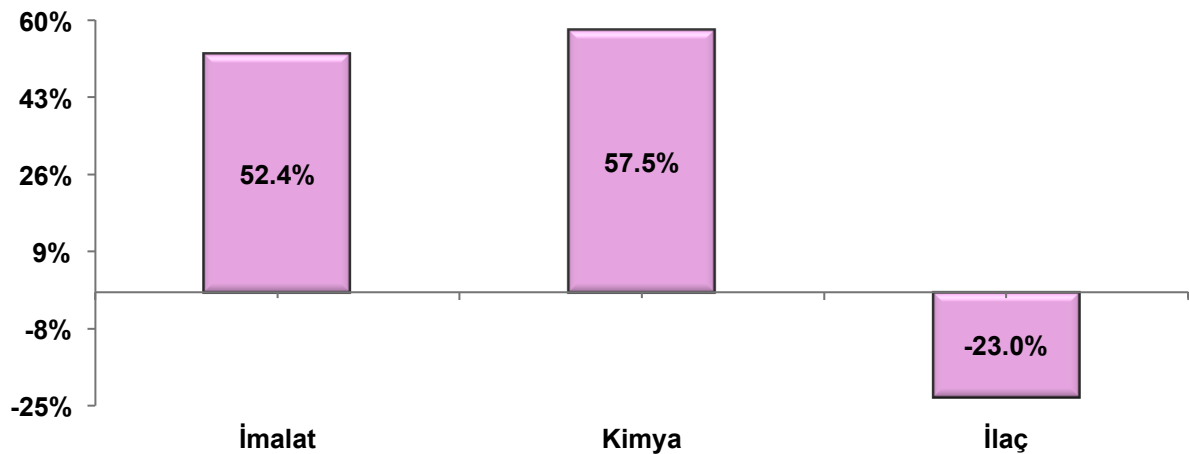
Ülke Adı	2015	2014	2015-2014 (%)
Almanya	817	883	-7%
ABD	557	598	-7%
İsviçre	421	429	-2%
Fransa	389	450	-14%
İngiltere	306	298	3%
İrlanda	301	281	7%
İtalya	298	326	-9%
Güney Kore	225	137	64%
Danimarka	164	160	2%
İspanya	164	135	22%

Kaynak: TÜİK

5. Mali Sonuçlar

Global bütçe uygulaması altında ortaya konan fiyat odaklı politikalar kaçınılmaz olarak ilaç sektörünün finansal verilerini de olumsuz olarak etkilemiştir. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Girişimci Bilgi Sistemi'nde 2015'te yayınlanan verilere göre 2009-2014 arasında ilaç sektörünün faaliyet kârlılığı gerilemiş, ilaç sektörü imalat sanayi ve kimya sektörünün gerisinde kalmıştır. Net satışlar reel olarak düşmüş, varlık yaratma kabiliyeti anlamlı oranda azalmıştır.

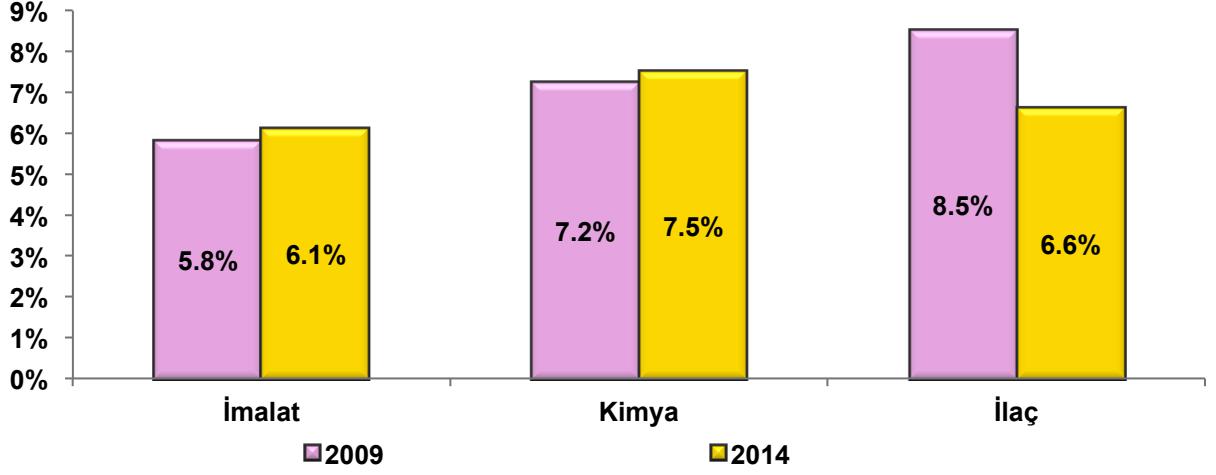
Yüksek teknoloji seviyesindeki ilaç sektörü, imalat sanayinin geneli ve orta teknoloji kategorisindeki kimya sektörü ile 2009-2014 dönemine ait bazı finansal veriler açısından karşılaştırıldığında ilaç sektöründeki gerileme çok daha net biçimde ortaya çıkmaktadır. Öyle ki, ilaç sektörü net satışları söz konusu dönemde reel olarak %23 gerilerken imalat sanayinin genelinde ve kimya sektöründe net satışlar sırasıyla %52,4 ve %57,5 oranında büyümüştür.

Grafik 27- Net Satışlar Reel Değişimi (2009-2014)

Kaynak: Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Girişimci Bilgi Sistemi

Benzer bir finansal görünüm faaliyet kârlılığında da gözlenmektedir. Hem imalat sanayinin genelinde, hem de kimya sektöründe faaliyet kârlılığı 2014 yılında 2009'a göre artarken, ilaç sektöründe azalmıştır.

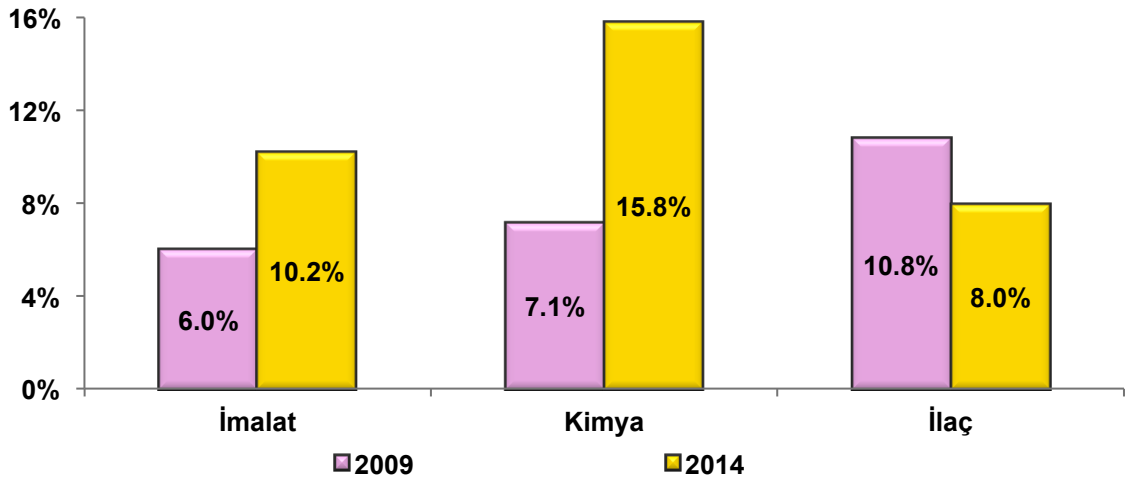
Grafik 28-Faaliyet Kârı / Net Satışlar (2009-2014)

Kaynak: Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Girişimci Bilgi Sistemi

Net kârlılık açısından da durum ilaç sektöründe olumsuz olmuştur. Yine 2014 yılında imalat sanayi ile kimya sektörü 2009 yılına göre net kârlılığını artırma imkanı bulurken, yüksek teknoloji sınıfında bulunan ilaç sektörü, 2009 yılının gerisinde kalmıştır.

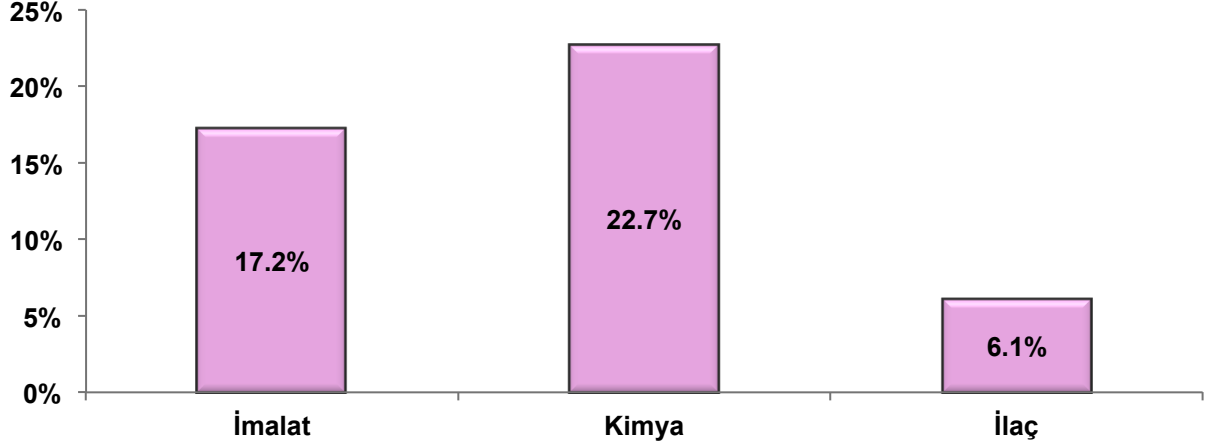
Grafik 29- Net Kârlılık / Öz Kaynak (2009-2014)

Kaynak: Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Girişimci Bilgi Sistemi

Kârlılıkta ortaya çıkan bu olumsuz gelişmeler neticesinde ilaç sektörünün öz kaynakları doğal olarak reel bazda imalat sektörü ve kimya sektörü kadar büyüyememiştir. Öz kaynaklardaki bu durum sektörün orta vadede teknolojik gelişmelere ayak uydurmasını, Ar-Ge için yeterli kaynakları ayırarak dış pazarlarda farklılık yaratacak katma değerli yeni ürünler geliştirmesini destekler nitelikte değildir.

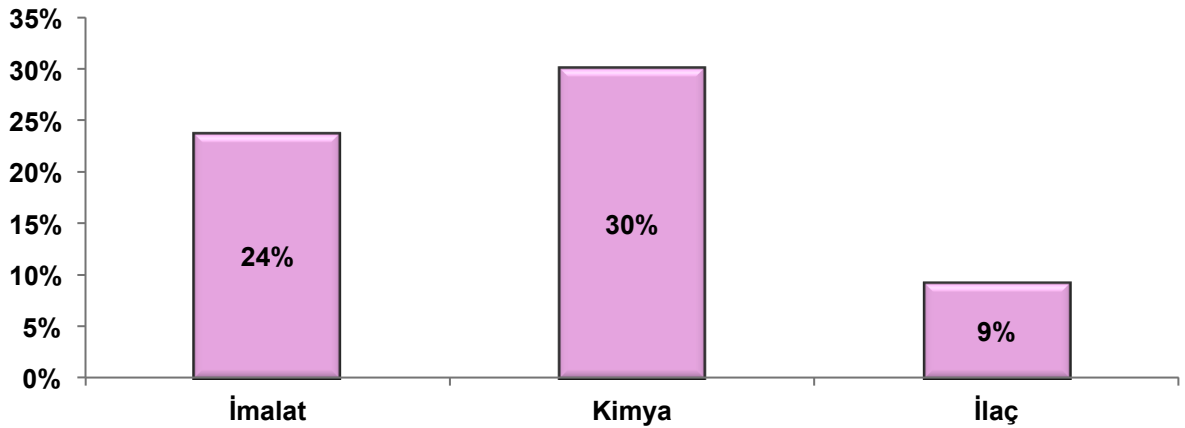
Grafik 30- Öz Kaynaklar Reel Değişimi (2009-2014)

Kaynak: Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Girişimci Bilgi Sistemi

Maddi duran varlık yatırımları incelendiğinde, ilaç sektörü reel olarak %9'luk büyüme kaydetmesine rağmen, imalat sanayi ile kimya sektöründeki artışın gerisinde kalmıştır.

Grafik 31- Maddi Duran Varlık Yatırımları Reel Değişimi (2009-2014)

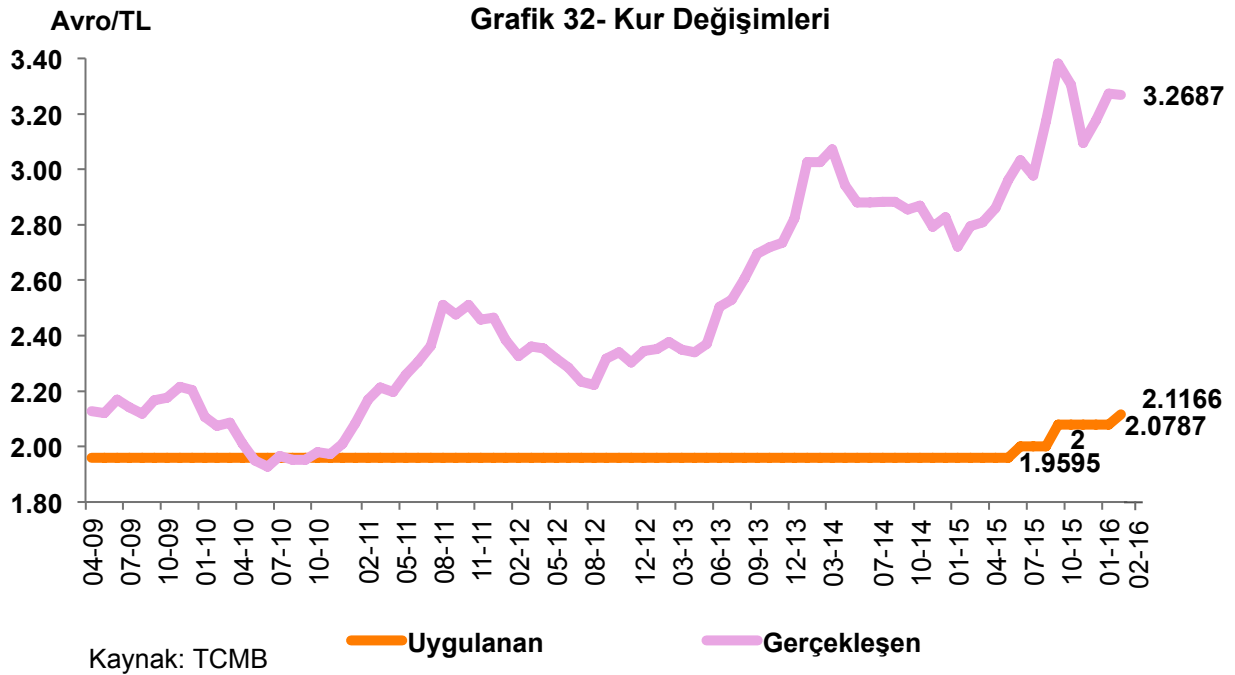

Kaynak: Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Girişimci Bilgi Sistemi

6. Sonuç ve Değerlendirme

2009 yılı sonunda, yaşanan global kriz ve ekonomik daralma sonrasında, kamu otoritesi tarafından ilaç harcamalarında tasarruf sağlanması amacıyla global bütçe uygulamasına geçildi. Bununla birlikte Sağlıkta Dönüşüm Programı çerçevesinde iyileşen hizmet kalitesine ve hekime erişimin artmasına bağlı olarak ilaç pazarında bir genişleme yaşandı. Bu durumun yanlış yorumlanması ile ilaç bütçesinin aşılması gerekçe gösterilerek ilaç fiyatları sürekli düşürüldü, SGK iskonto oranları ise artırıldı. Bunlara ek olarak, mevzuatta aranan şartlar sağlandığı halde kaynak ilaç fiyatlarının TL'ye dönüştürülmesi için kullanılan Avro değeri, Nisan 2009 tarihinden Mayıs 2015 tarihine kadar güncellenmeyerek, ilaç harcamalarını kontrol etmek amacıyla 1,9595 TL düzeyinde sabit tutuldu. Kurun güncellenmesi için endüstri tarafından açılan dava, Nisan 2015'te ilaç sektörü lehine sonuçlandı. İlk olarak 2 TL olarak açıklanan dönüşüm kuru, endüstrinin itirazının ardından bir önceki yılın Avro ortalamasının %70'i oranında belirlenmesi uygulamasına geçilerek 2016 için 2,1166 TL olarak belirlendi.

Cari kurun seyrinden uzak fiyatlandırma anlayışı, ilaç endüstrisini ekonomik ve ticari anlamda öngörülemez ve sürdürülemez bir noktaya getirmiştir. Bu çerçevede, bir önceki yılın ortalamasının %70'i yerine tamamının baz alınması gerekmektedir.

2009-2015 arası dönemde pazar nominal bazda %27,7 büyüme göstermiş, fakat aynı dönemdeki %52 düzeyindeki üretici fiyatları enflasyonundan arındırıldığında reel olarak %16 seviyesinde gerilemiştir. 2009-2014 arası oldukça kötü bir seyir izleyen pazar, 2015'teki kur artışıyla birlikte bir miktar toparlansa da reel bazda hâla küçülmektedir.

İEİS

İLAÇ ENDÜSTRİSİ
İŞVERENLER SENDİKASI